

OUDE SCHILDERIEN TE BATAVIA

DOOR

G. P. ROUFFAER. ¹⁾

ROOT is de oogst niet.

Toch had ik mij beter voorgesteld. Immers al moge het Indische klimaat, en meer nog de Indische gedierten, weinig goeds beloven voor schilderijen die misschien tweehonderd jaar aan hun lot werden overgelaten; al kan er veel zijn ten ondergegaan om voor goed en spoorloos te verdwijnen; — dat er toch nog oud-Hollandsche kunst te Batavia school, was zeker. Ziehier toch de woorden waarmee VETH spreekt over het paleis op het Waterlooplein, dat, onder den Gouv.-Gen. DAENDELS begonnen, onder den Commissaris-Gen. DU BUS DE GHISIGNIES voltooid en betrokken, door Batavia's ingezetenen „het paleis van DAENDELS,” of liever nog bij uitstek „het paleis” genoemd, tegenwoordig dient voor verschillende bureaux, o. a. voor het

¹⁾ Door toevallige omstandigheden is deze bijdrage gedurende eenige jaren in portefeuille gebleven. Op verzoek van den heer ROUFFAER, die in Indië geene gedrukte hulpmiddelen tot zijne beschikking had, heeft de redactie, waar haar dit wenschelijk voorkwam, in de nooten eenige toevoegingen gegeven. RED.

departement van Burgerlijke Openb. Werken, terwijl het tevens de vergaderzaal bevat van den Raad van Indië:

„In het middendeel vindt men de Vergaderzaal der Hooge Regeering, die hier den 28^{en} Jan. 1828 hare eerste bijeenkomst hield. De wanden prijken toen, behalve met het afbeeldsel van Koning WILLEM I, met de portretten van al de Gouverneurs-Generaal die elkander van PIETER BOTH af hebben opgevolgd, — waarschijnlijk, met uitzondering natuurlijk van die der landvoogden sedert DAENDELS, die het Kasteel liet sloopen, dezelfde die vroeger de Vergaderzaal der Hooge Regeering in het Kasteel hadden versierd. Sedert is de verzameling bijgehouden, maar dat zich daaronder stukken van groote kunstwaarde bevinden, is mij uit geen enkel getuigenis gebleken. Zelfs de schelle loftrumpet van DE MARRE wijdt wel eenige klanken aan de hier afgebeelde staatslieden, maar zwijgt over de kunstenaars die hunne trekken vereeuwigen.”¹⁾

Helaas, het vermoeden van Prof. VETH is gebleken, bittere waarheid te bevatten. Al de zoogenaamde oude portretten bevond ik copieën van de ellendigste soort; werken van een kladschilder, wellicht uit het eind der vorige eeuw. En ware het niet dat er onder de moderne portretten een paar interessant-eigenaardige van RADÈN SALÉH's penseel waren, dan zouden al de gelden weggegooid geacht kunnen worden, die jaarlijks op de begrooting voor den conservator worden uitgetrokken.²⁾

Zijn op het oogenblik de portretten der oude landvoogden van nul en geener waarde³⁾, het blijkt dat de verwarring onder de authentieke schilderijen al voor bijna twee eeuwen bestond. Nemen we toch den eersten en oorspronkelijken druk van VALENTIJN uit 1726 ter hand,⁴⁾ dan vinden we in het IVe Deel, 1° stuk, in de „Levens der Opper-Landvoogden” een zonderling mengelmoes van prenten. Al deze etsen zijn gewaarmerkt, òf: „*M. Balen delin.*”, òf „*M. Balen delineavit ad effig.*”, òf in het geheel niet; terwijl de teekeningen op koper zijn gebracht, blijkens de handteekeningen, door WOUTER JONGMAN, DIRK JONGMAN, H. F. DIAMAER (sculp. 1725) en J. LEDEBOER. Men mag met reden vragen of M. BALEN ooit in Indië geweest is. Zoo neen, waar

1) P. J. VETH, Java, Geographisch, Ethnologisch, Historisch, Dl. III, blz. 49. DE MARRES dichtwerk: „Batavia, begrepen in zes Boeken”, werd in 1740 te Amsterdam uitgegeven.

2) Vóór 1877 was dit f 1200. Vóór 1884 f 700. De tegenwoordige conservator, de heer F. VAN DE WALL, ontvangt nog slechts f 200 per jaar.

3) Behalve deze portretten van groote afmetingen (\pm 60 cM. breed bij \pm 1 M. hoog) zijn er nog ellendiger prullen op koper van kleine afmetingen, die ook afschuwelijke copieën van portretten der oudere Gouv.-Gen. te zien geven.

4) FRANÇOIS VALENTIJN, Oud en Nieuw Oost-Indiën. 5 deelen, Dordrecht en Amsterdam, 1724—1726.

bevonden zich dan de verschillende „effigies” naar welke hij zijne teekeningen vervaardigde? ¹⁾)

Maar de zaak wordt nog ingewikkelder doordat de meeste portretten in VALENTIJN reeds bij den eersten oogopslag blijken naar de allerafschuwelijkste copieën te zijn gemaakt, die tevens eene volkomene gelijkenis aanbieden met de ellendige copieën die nu nog in de vergaderzaal van den Raad van Indië prijken; slechts dat van COEN is geheel afwijkend. Ook maken eene uitzondering het evenals dat van COEN zeer fraaie etsportret van RIJCKLOF VAN GOENS, en het tamelijke goede van SPEELMAN; eigenaardig is dat van CAREL REYNIERSZ.

Welke echter, deze enkele daargelaten, hebben de prioriteit der leelijkheid? Zijn de leelijke copieën te Batavia gemaakt naar de slechte prenten in VALENTIJN, of omgekeerd? ²⁾)

¹⁾ De gouvernementsarchivaris Mr. J. A. VAN DER CHIJS te Batavia deelde mij mede dat hem de naam van M. BALEN nooit in Indische bescheiden is tegengekomen.

[MATTHIJS BALEN (geb. te Dordrecht 24 Febr. 1684, gest. na 1750) was de kleinzoon van den historisch-schrijver van dien naam. Hij leerde twee jaren bij ARNOLD HOUBRAKEN, en werd toen te Rotterdam in een kruidenierswinkel geplaatst. Oneenigheid met zijn baas deed hem weer naar het penseel grijpen, en ten tweede male werkte hij te Dordrecht onder leiding van HOUBRAKEN. Behalve eenige etsjes kunnen wij slechts twee schilderijen van hem aanwijzen, nl. in het Museum te Darmstadt een landschap gestoffeerd met een Heilige Familie, en in de coll. C. J. BONDE te Eriksberg in Zweden een klein paneeltje, voorstellende een biddenden kluizenaar. Daar van een verblijf van hem in Indië niets bekend is, heeft hij de teekeningen waarschijnlijk naar het een of ander stel copieën gemaakt dat toen in Nederland aanwezig was, b.v. het stel zeer leelijke copieën, nu op het Ministerie van Koloniën aanwezig, of het even leelijke stel in het Rijksmuseum te Amsterdam. Dit neem niet weg dat hij enkele naar betere origineelen kan vervaardigd hebben. — RED.]

²⁾ Er zou nog veel te zeggen zijn over de portretten die bij VALENTIJN voorkomen. Waar is het prachtige portret van COEN? [Van JAN PIETERSZ. COEN zijn nog verschillende portretten bekend; zie Icon. Bat. no. 1613. — RED.] Het portret van REYNST herinnert aan MIEREVELT. Aan dat van REAEL kan men nu nog duidelijk zien dat het origineel door THOMAS DE KEYSER is geschilderd, zooals VALENTIJN ook vermeldt. [Het origineele portret van LAURENS REAEL door THOMAS DE KEYSER hangt bij Mevr. BACKER—DE WILDT. Wellicht herinnert zich iemand dit portret nog van de tentoonstellingen te Amsterdam in 1876 of 1879, om te kunnen constateeren of BALEN hiernaar gewerkt heeft. Tegenwoordig is de verzameling van Mevr. BACKER hermetisch gesloten. — RED.] Aan het fraaie etsportret van VAN GOENS herkent men evenzeer duidelijk GOVERT FLINCK's hand, „geschilderd”, als VALENTIJN zegt, „toen hij op zijn vertrek stond.” [Dit ziet op zijn vertrek in Maart 1657, toen hij als buitengewoon Raad naar Indië vertrok. Zie UNGERS uitg. van VONDEL, dl. 1656—1657, p. 58 noot. — RED.] Mogelijkerwijze kunnen nog de portretten van SPEELMAN, van VAN OUTHOORN en van DE HAEN ook naar origineelen gedaan zijn. Maar het allermerkwaardigste dunkt mij wel het portret van CAREL REYNIERSZ., dat hoogstwaarschijnlijk naar een origineel is gedaan, welk origineel van REMBRANDT moet zijn (uit zijne periode van de Staalmeeesters?); waar is dit? En waar is GOVERT FLINCK's portret van GERAERT HULFT, „toen hij stond op zijn vertrek na Oost-Indië,” bezongen door VONDEL? [Het was tot 1889 in het Rijksmuseum te Amsterdam; in dat jaar werd het door de familie HULFT—FAETS VAN AMERONGEN teruggenomen. — RED.] En waar is VONDEL's eigen beeltenis, ook door GOVERT FLINCK geschilderd „toen ze den Heer Directeur-Generaal GERAERT HULFT in Oost-Indië toegezonden wierd”? Kan deze met HULFT in 1655 naar Colombo gekomen en daarna verloren geraakt zijn? Zie VALENTIJN Dl. IV te stuk blz. 300—302. [Zie Oud-Holl. II p. 130 noot 34. — RED.] Ook moet er nog een ander portret van COEN geweest zijn. VALENTIJN toch vertelt op blz. 286: „Ook heugt het mij dat ik hem (d. i. COEN) in Banda n de Vesting Nassau, in de groote zaal, en met dezelve dragt, als in welke men hedendaags nog de Hellebaardiers van den Opperbestierder ziet, te weten, met een geel damast wambasje, en een wijde gecouteurde broek met linten, na 't leven uitgeschilderd gezien heb.” Is dit portret tegenwoordig in het Gemeentemuseum

Men ziet hoezeer de zaak verward is. Doch in allen gevalle hebben deze beschouwingen enkel nog maar retrospectieve waarde. De goede portretten der oude landvoogden zijn uit de gouvernementengebouwen te Batavia verdwenen en door copieën vervangen welke het aankijken niet waard zijn.

Is daarmede echter alle oude kunst ook weg? Gelukkig neen. In de antichambre der vergaderzaal van den Raad van Indië bevinden zich eenige portretten, waarvan zeker één hoogst merkwaardig en fraai is. Doch eer we deze behandelen moge de voorrang worden toegekend aan een schilderij dat òn om den persoon des makers òn om zijne hooge kunstwaarde groote belangstelling verdient. Het is een KAREL SLABBAERT, die vergeten en ongezien op een donkere plaats hing in het bureau van den Secretaris van den Raad van Indië, den heer A. L. VAN HASSELT, die mij verzekerde dat nog nooit iemand er naar had omgekeken, veel minder den naam des schilders had ontdekt. En toch was deze in groote letters aanwezig. Ziehier de beschrijving van het stuk: Mansportret, paneel. Br. 0,58, H. 0,68⁵. Borstbeeld, links gezien, door eene ovale lijst in de schilderij zelve omvat. De afgebeelde heeft krullend kastanjebruin haar, ontbloot hoofd, donkerbruine oogen, en is gekleed in zwart magistraatsgewaad met witten kraag. Zijne rechterhand is in de plooi van zijn kleed verborgen. Nobele grijze achtergrond. Links onderaan gemerkt, buiten de ovale lijst, in zwart op donkergrauw:

K. S. Labbaert F.

en rechts in overeenkomstige karakters op overeenkomstige plaats: Ætis 50. An^o 1653¹⁾, waaronder in gelijke karakters: *N. L. S.*²⁾, waarbij later in eene dofloodgrauwe, moeilijk zichtbare verf, gevoegd is: „luter”, zoodat men nu leest: *N. L. SLUTER*. Het type van de r alleen, geschreven als *r* en niet als *r*, duidt

te Hoorn? De portretten moesten indertijd alle geweest zijn in het Paleis van den Opperlandvoogd van Indië, dat zich bevond midden in het Kasteel van Batavia; in Juni 1706, tijdens het Gouv.-Generaalschap van JOHAN VAN HOORN, zag VALENTIJN zelf in de voorzaal eenige schilderijen. „Maar”, zegt hij, „in de groote vergaderzaal van haar Edelheden” (in datzelfde paleis) „ziet men tegen de wanden de Opperlandvoogden van Nederlands Indiën, na 't leven uitgeschilderd, hangen.”

1) Dit portret schilderde SLABBAERT dus één jaar vóór zijn dood, die in Nov. 1654 te Middelburg plaats had. — RED.

2) Zulke initialen plaatste SLABBAERT wel meer op zijne portretten. Wij herinneren slechts aan het meisjesportret van 1650 dat in de coll. HOLLANDER te Brussel was en de initialen M. V. B. vertoonde. De letters N. L. van het hierbovengenoemde portret, dat uit eene familie LANDSCHOT afkomstig is, zullen we beteekenen: NICOLAES LANDSCHOT. — RED.

reeds ten duidelijkste de latere bijvoeging aan. Eindelijk staat achter op het paneel: „uijtden boedel van N^s Vⁿ LANDSCHOT.¹⁾ In het schilderij is niet bijgeschilderd, maar daarentegen is het nogal erg versleten, o. a. op kin, lippen en linkerwang. Overigens is het een prachtstuk, geheel in dezelfde krachtige, sprekende en gloedrijke kleuren van het schilderijtje dat zich in het Mauritshuis bevindt. De oogen zijn van verbazende uitdrukking. Het geheele stuk is gedaan met tamelijk weinig verf en groven borstel; alleen op den witten kraag en het verlichte vleesch wat degelijker verf.

In hetzelfde bureau van den Secretaris van den Raad van Indië bevinden zich nog twee leelijke mansportretten op doek, br. 1.53; h. 2.17, waarvan het eene, dat den Gouverneur-Generaal baron VAN IMHOFF heet voor te stellen, geteekend is: „P. VAN DIJK 1742.” In de reeds genoemde antichambre zijn verscheidene schilderijen verzameld. O. a. twee pendanten, mans- en vrouweportret, br. 1.48, h. 2.40, doek, die WILLEM III en MARIA schijnen voor te stellen, hij \pm 38, zij \pm 26 jaar oud. De vrouw is fraaier gedaan dan de man, doch helaas veel meer bijgeschilderd. Hij is gekleed in hermelijnen mantel en pruik, zijne linkerhand hangt langs zijne zijde neer, de rechter rust op een wereldbol, terwijl een kroon en staf op tafel liggen; links perspectief op een gebouw. Zij is in zwarten laag uitgesneden samaar, met kanten kraag en paarl-snoeren; de linkerhand hangt neer, de rechter houdt een staf; op tafel eene kroon; rechts een perspectief op lucht. Dan zijn er nog twee andere pendanten, die een Gouverneur-Generaal en zijne vrouw schijnen voor te stellen; br. 1.48, h. 2.40, doek (dus van dezelfde afmetingen als de vorige). Deze beide zijn fraai bruin en warm van kleur, zoodat men zou aarzelen, ze aan denzelfden schilder toe te kennen als de vorige. De man is gekleed in langen rooden rok met kuitbroek, degen en pruik; de linkerhand, die twee handschoenen vasthoudt, steunt op de heup, in de rechter houdt hij zijn steek; rechts perspectief op een tuin waarin een paleis. De vrouw draagt een donkerblauw fluweelen samaar, uitgesneden keurs, terwijl zij daaromheen een roodzijden doek houdt geslagen; links perspectief op een tuin met paleis. Beide schilderijen zijn tamelijk wel ongeschonden, daar ze niet erg overschilderd zijn, en, evenals de beide vorige, weinig of niets van insecten geleden hebben,

Al de vier genoemde portretten, in fraaie lijsten gevat, zijn tamelijk gelijk van behandeling: degelijk van verf, maar glad; op lichtdeelen degelijke grove

1) LANDSCHOT is een naam die dikwijls in de 18e eeuw voorkomt in de Personalia, een Bataviaasch personenregister voor Indië, dat nog steeds onder denzelfden naam wordt voortgezet.

borstel. Het fraaiste, nl. het (zoogenaamde?) portret van MARIA VAN ENGELAND, is helaas ook het meest ontramponneerd.

Maar na deze schilderijen, die alle blijkbaar van oud-Hollandschen oorsprong zijn, komt een stuk dat den eigenlijken glans verleent aan de antichambre die wij betraden. Het is het portret van Lord MINTO, zooals bekend is Governor-General of India, en in die waardigheid van 1811 tot 1813 opperlandvoogd niet alleen van Britsch-Indië, maar ook van onze Oost, die toen in Englands handen was gevallen, en waar van 1811 tot 1816 THOMAS STAMFORD RAFFLES als Lieutenant-Governor onder MINTO's oppergezag regeerde.

Het schilderij is van zuiver Engelschen oorsprong; toen in Juni 1813 de Nederlandsche ingezetenen van Batavia en Ommelanden — fiere en zelfbewuste vaderlanders als altijd, met bloed van smetten vrij! — een verzoek hadden gericht aan Lord MINTO in Britsch-Indië om hun zijn afbeeldsel te sturen,¹⁾ liet deze door een Engelsch schilder in Calcutta, CHINNERY,²⁾ zijn olieverfportret vervaardigen, en deed het naar Batavia sturen, waar het met de grootste eerbewijzen ontvangen en overhandigd werd.³⁾

1) Dit verzoek was door hen gedaan in een adres van 24 Juni 1813, ter gelegenheid van het aanstaand vertrek van Lord MINTO uit Britsch-Indië, waar hij werd opgevolgd door den EARL OF MOIRA.

2) „Batavia bezit een prachtig afbeeldsel, ten voeten uit, in olieverw, van Lord MINTO, door dezen aan de stad Batavia geschonken, in voldoening tevens van een verzoek hem in Juni 1813 gedaan door de Nederlandsche ingezetenen van de stad en Ommelanden. De schilderij, vervaardigd door CHINNERY te Calcutta, is geplaatst in eene der zalen van het Paleis te Weltevreden (Waterlooplein).” Mr. T. H. DER KINDEREN Gedenkboek van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, blz. 148, 3e noot, 1878. Mr. DER KINDEREN, Lid van den Raad van Indië, was het die mij op deze plaats opmerzaam maakte en hiardoor veel moeite bespaarde. Mijn dank zij hem hiervoor gebracht.

3) Hier volgen eenige bijzonderheden dienaangaande: Op het adres uit Batavia van 24 Juni 1831 kwam een antwoord van Lord MINTO, gedateerd Fort William, 1 Oct. 1813, en opgenomen in de Java Government Gazette van 12 Maart 1814, waarin o. a.: „I am much flattered by the request you have done me the honour to make for my picture, and I shall immediately take the proper steps for carrying your commands into effect.” Het schilderij kwam aan en werd in den morgen van 23 April 1814 met eene redevoering van J. A. VAN BRAAM, eene antwoord-rede van den Lieutenant-Governor RAFFLES, en eene derde toespraak van den heer TIMMERMAN THIJSSSEN, overhandigd, waarop 19 kanonschoten en 3 salvo's uit de musketten van een deel van het Bengal Volunteer Battalion de plechtigheid besloten. De Java Government Gazette van dien avond (25 Apr. 1814, 2e bijblad) geeft over het schilderij nog de volgende beschrijving: „The Portrait having been previously placed in the most favourable position to receive the light, slightly inclining towards the beholder, and supported by a kind of altar covered with yellow satin, the green silk which was hung before it was withdrawn, and the Picture presented by Mr. VAN BRAAM; it exhibited his Lordship at full length in the robes of an Earl, nearly as large as life, sitting in an highly ornamented chair, having before him the Address of the Dutch inhabitants of Batavia, while his Lordship appears to be attentively looking at the persons who are supposed to be presenting it. The likeness of the picture to his Lordship is striking, although we think the contour of the head is rather too old; the features are distinctly portrayed, and marked with that expression of mild benevolence which characterizes his Lordship; the attitude is easy and dignified; the colouring very rich, perhaps in some parts a little too florid. We do not presume to offer any critical judgment on the merits of the painting; it may be however considered as a very elegant production, and does infinite credit to the skill of an Artist, whom we understand is Mr. CHINNERY of Calcutta. The frame is superbly adorned and burnished, and the whole picture forms a magnificent ornament to the Council Chamber.”

De beschrijving is al bijna vervat in de juist gegeven noot; hier nog: Doek. Br. 1.48, H. 2.37. Lord MINTO zit op een rijk versierden stoel, gekleed in zwart buis, zwarte spanbroek, witte kousen, wit bonten kraag; een soort omslagdoek is over linkerschouder en rechterbeen gedrapeerd. Zijn haar is grijs, waarschijnlijk is zijn leeftijd \pm 50 jaar. De achtergrond is een gordijn, met perspectief in de verte. Rechts op een tafel een papier waarop: Address, en een ander waarop: Inhabitants of Batavia.

Het schilderij is bijna geheel onbeschadigd, slechts hier en daar een weinig bijgeschilderd — waaraan, naar ik meen, RADÈN SALÉH schuld is —; het geheel is vet van verf met groven borstel.

Ik moet eerlijk erkennen CHINNERY's naam nooit gehoord te hebben ¹⁾. Maar dit neemt niet weg dat het hier aanwezige schilderij een prachtstuk is, uit den bloeitijd der Engelsche schilderschool. Duidelijk is de opvattingsmanier van REYNOLDS te herkennen, met diens Rembrandtieke sympathieën en hoogst eigenaardige rosbruin-roodachtige kleuren en schitterende verf, die vooral het vleesch hooger van tinten maakt.

Trouwens men schijnt de waarde van het schilderij indertijd zeer goed te hebben ingezien; toen Java weer uit de handen der Engelschen in die der Nederlanders overging (tractaat van Londen Aug. 1814) blijkt Lord MINTO's portret gehangen te hebben in een der zalen van de societeit „de Harmonie”, welke, door DAENDELS gesticht, nog steeds de algemeene groote societeit te Batavia is en ongeveer gelijk staat met de Witte Societeit in den Haag. ²⁾ Bij den overgang n.l., waarbij meteen deze societeit werd overgedragen, moesten behalve andere gelden voor dit gebouw ook 13000 roepjen (ongeveer *f* 15.600) betaald worden voor het genoemde schilderij, welke som door de Engelschen gevraagd en door de Nederlanders ook gekweten werd.

En hiermede eindigen de schilderijen, niet alleen in het paleis, maar ook in Batavia. Alleen zou ik nog om der volledigheds, tevens om der curiositeits wille, kunnen melding maken van een eigenaardig paneel dat zich in het stadhuis te Batavia in het lokaal van den President bevindt, en in den vorm van een niet toe te slaan triptiek in het midden het Oordeel van Salomo te zien geeft, aan de beide

¹⁾ GEORGE CHINNERY stelde in 1766 voor het eerst eenige crayon-portretten ten toon, en schijnt een zwervend leven geleid te hebben. In 1791 woonde hij te Londen, in 1798 te Dublin, en in 1802 weer te Londen, „and nothing is known of him until 1830, in which year he sent from Canton to the Royal Academy two portraits” (LOUIS FAGAN in *Leslie Stephen's Dictionary of National Biography* X, London 1887, p. 258). Wij weten nu dat hij in dien tusschentijd te Calcutta werkzaam geweest is. Hij stierf omstreeks 1850 te Macao, dus op zeer hoogen leeftijd. Hij heeft ook eene serie etsen uitgegeven. Zijne schilderijen komen weinig voor. — RED.

²⁾ Welke kan de Council Chamber zijn, waar blijkens de voorlaatste noot het portret was opgehangen, Wellicht was zij identiek met de zaal der societeit, waar het zich in Aug. 1814 bevond. In latere jaren moet het naar het paleis op het Waterlooplein (in de antichambre aldaar) zijn overgebracht.

zijden twee grauwtjes. Deze laatste zijn slecht, alleen het midden bevat, naast verbazend veel middelmatig — vooral de teekening is ellendig, — eenige goede eigenschappen van koloriet, waarbij invloed van REMBRANDT niet te miskennen is. Het geheel is goed oud van kleur, heeft goede renaissance-ornamenten, vooral in het middenstuk; het stuk is in het geheel \pm 2.70 M. breed en 1.85 M. hoog, en geteekend:

J. De Nijs Pinxit.

Wellicht is een en ander van \pm 1660,¹⁾ waarbij in aanmerking genomen moet worden dat de familie DE NIJS vroeger veel in Indië voorkwam²⁾, gelijk o.a. uit de reeds genoemde Personalia blijkt, die helaas niet hooger opklimmen dan tot het begin der 18^e eeuw.

Ten slotte een enkel woord.

Niemand kijkt in Batavia naar de hier behandelde schilderijen om; niemand heeft er hart voor of stelt er prijs op. Zou het niet hoogst raadzaam zijn, dat de directie van het Rijksmuseum zich met een request wendde tot den Minister van Koloniën, opdat de twee schilderijen van waarde welke zich in de gouvernementsgebouwen te Batavia bevinden — nl. de SLABBAERT en de CHINNERY — naar Amsterdam mochten verhuizen?

Waarlijk de werken van SLABBAERT zijn te zeldzaam, niet alleen in Nederland maar in geheel Europa, dan dat men er ook maar één aan de kans zou mogen blootstellen van alsnog verloren te gaan. En de Engelsche school is, voorzover ik weet, te spaarzaam in Amsterdam vertegenwoordigd, dan dat men niet van geluk zou moeten spreken, een schilderij van zoo uitstekende waarde te verkrijgen als den CHINNERY van Batavia, waaraan tevens voor ons Nederlanders in den persoon des afgebeelden eene herinnering verbonden is die we nog wel eens in het diepst van ons hart mogen overpeinzen³⁾

Pekalongan, 25 Aug. 1886.

1) Het eerste stadhuis stond te Batavia van 1652—1706. In 1710 werd het tweede gebouw voltooid op de puinhoopen van het oude, en dit is nog het tegenwoordige stadhuis. Het paneel moet daarheen zijn overgebracht.

2) Ook tegenwoordig zijn er in Ned.-Indië nog verscheidene personen van dien naam.

3) Het reeds genoemde Lid in den Raad van Indië, Mr. T. H. DER KINDEREN, dien ik te Batavia over een dergelijk request sprak, verklaarde, niet in te zien dat er eenig bezwaar zou kunnen verrijzen tegen zijne strekking. Hij achtte den goeden uitslag zeker.

